

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЕЛІТИ НАЦІЇ

Однією з характерних особливостей сучасного вітчизняного освітнього простору є індивідуалізація процесу набуття вищої освіти. Її конкретним утіленням стає можливість індивідуального вибудування навчальних траєкторій шляхом вибору комплексу факультативних дисциплін. Це забезпечує як свідому інтенсифікацію ролі студента в освітньому процесі, активізацію його «освітніх очікувань», задоволення його гносеологічних потреб, визначення аксіологічних орієнтацій, гармонізацію професійної, практично орієнтованої складової вищої освіти та загальної гуманітарної «аури», так і вибудування беззаперечно важливих настанов подальшого професійного становлення, особистісного розвитку.

Проте формування таких індивідуально складених траєкторій навчання містить у собі низку складнощів. З одного боку, вони детерміновані інерцією збереження певною частиною студентства пасивної, «сприймаючої» ролі у процесі навчання. З іншого, вибір факультативних дисциплін здійснюється на основі власних уявлень студента щодо їх сутності та специфіки, що в деяких випадках зумовлює виникнення певних труднощів щодо опанування матеріалу.

Уникнути цих складнощів і водночас скласти єдиний, гуманістично орієнтований вектор освіти, як доводить багаторічний досвід викладання в Національному університеті «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» таких навчальних дисциплін як «Історія української культури», «Естетика» та «Етика», дозволяє формування концептуального зв'язку між дисциплінами гуманітарного циклу й іманентно важливе у процесі набуття знань єднання навчання та виховання.

Останній компонент системи формування гармонійно розвиненої особистості фахівця високого рівня, на жаль, сьогодні перебуває на тлі освітнього процесу. Це детермінує «вилучення» молодого фахівця із культурних, ціннісних обріїв людства, його утилітарну, прагматичну спрямованість, пріоритетність кар'єрних, матеріальних орієнтирів і водночас нівелювання значущості естетичних і моральних цінностей.

Виявлення аксіологічних «стрижнів» історично-культурних епох, акцентуація їх сутнісної значущості, осмислення динаміки та логіки змін ціннісних настанов людства, специфіки буття національних культур, а надто вітчизняної, стає у процесі освіти потужним засобом не тільки розширення інтелектуального тезаурусу студентства, а й активізації його ціннісних шукань як особистості та громадянина. Надвелику значущість у цьому процесі має прилучення до національної духовної, зокрема художньої спадщини – як імпульс до формування національно свідомої особистості, соціально активного представника громадянського суспільства.

З огляду на специфіку аксіологічної «аури» та культурних орієнтацій сучасного глобалізованого світу, досягнення загальнолюдського духовного досвіду стає фундаментом для формування нової генерації високоосвічених спеціалістів, здатних до максимального активного процесу не тільки професійного, а й особистісного самовдосконалення.

Безумовно значущими у цьому процесі є етичне та естетичне знання, що, з одного боку, забезпечує адекватне співвідношення професійної та гуманітарної складових освіти, обернувши в подальшій професійній діяльності як на комплекс фахових знань високого рівня, так і на духовний досвід людства в цілому. З іншого боку, опанування навчальними дисциплінами «Естетика» та «Етика» стає чинником гармонізації особистісного та загальнолюдського духовного досвіду, створює підґрунтя складного та неоднозначного процесу визначення особистістю сенсу життя, свого призначення, місця в соціумі та водночас значною мірою інтенсифікує гносеологічний потенціал молодого фахівця, орієнтуючи його на подальше вирішення питань самоосвіти й самовиховання та детермінуючи таким чином їх перманентність.

Орієнтація на зміцнення концептуальних, змістовних зв'язків між дисциплінами гуманітарного циклу, їх фундація на філософських засадах, на загальнолюдських культурних настановах стає в сучасному освітньому просторі важливим чинником формування високого рівня особистісної культури фахівця та виховання молодшої генерації української інтелектуальної еліти, котра усвідомлює свою шляхетну місію духовного авангарду нації та свідомо орієнтована на її здійснення.